

De nieuwere wereld

Ander werk van Sebastian Barry in Nederlandse vertaling

Een lange, lange weg (roman, 2006)

De geheime schrift (roman, 2008)

Annie Dunne (roman, 2010)

In het beloofde land (roman, 2011)

De tijdelijke gentleman (roman, 2014)

Dagen zonder eind (roman, 2016)

Duizend manen (roman, 2020)

De verre voortijd (roman, 2023)

Sebastian Barry

De nieuwere wereld

Vertaald door Jan Willem Reitsma

Amsterdam · Antwerpen
Em. Querido's Uitgeverij BV
2026

The publisher acknowledges the financial assistance of
Literature Ireland (translation fund), Dublin, Ireland.

www.literatureireland.com
info@literatureireland.com

Oorspronkelijke titel *The Newer World*

Oorspronkelijke uitgever Faber & Faber, Londen

Copyright © 2026 Sebastian Barry

Copyright vertaling © 2026 Jan Willem Reitsma/

Em. Querido's Uitgeverij bv

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar
gemaakt, in enige vorm of op welke wijze ook, zonder voorafgaan-
de schriftelijke toestemming van Em. Querido's Uitgeverij bv,
Weteringschans 259, 1017 xJ Amsterdam. Ook tekst- en datamining
van deze uitgave is niet toegestaan zonder schriftelijke
toestemming van de uitgeverij.

Voor de productie van de boeken van Querido wordt alleen ge-
bruikgemaakt van duurzaam en verantwoord geproduceerd papier.

Omslag Brigitte Slangen

Omslagbeeld Library of Congress LC-DIG-ppmsca-10864

Foto auteur *The Irish Times*

Zetwerk Perfect Service, Reeuwijk

ISBN 978 90 253 2168 0 / NUR 302

www.querido.nl

Voor Richard, 'onze' hertog

Ik ben een naam geworden.

– Alfred Lord Tennyson, ‘Ulysses’

Daarom is niemand die verkeerde dingen doet, vrij.

– Epictetus, *Colleges*

Deel I

Paris, Tennessee

Mijn vader, Chas Bouguereau, verkaste een jaar of zestig geleden van Louisiana naar Paris, een stadje in Tennessee. Het was 1840. Een verstandiger man was doorgereisd tot aan de Ohio. Een vrije zwarte man zijn was geen sinecure in West-Tennessee. Zijn eigen vader was een man die Germain Bouguereau heette, Frans sprak en een grote suikerrietboerderij bezat op vijftien kilometer buiten New Orleans, en zijn moeder was een vrouw uit Madagaskar, maar haar naam is lang geleden weggefallen. Ik herinner me nog wel dat mijn moeder over haar praatte toen we klein waren – niet dat ze ook maar iets van haar af kon weten. Het was gewoon een fraaie legende. Als Germain mijn grootmoeder ooit om permissie heeft gevraagd, ben ik ook een Fransman.

Die vader van mij had een soort is-ie-het-nou-wel-of-niet-uiteindelijk. Maar hij was zo charmant als wat en een hoop mensen mochten hem graag. Mijn moeder zei dat de ouwe Bouguereau hem had laten gaan. Maar wie zal het zeggen? Misschien was dat gewoon onderdeel van zijn verhaal toen hij noordwaarts trok, naar Tennessee. Germain Bouguereau heeft nooit een slavenvanger gestuurd of een premie uitgelopen, dus misschien was het echt zo.

Hij had een lang, stralend gezicht, zei mijn moeder. En hij had geluk met zijn vak als smid – ploegen en wielen repareren en paarden beslaan – dat hij als betrouwbare creoolse man had geleerd. Hij had ontdekt dat hij goed geld kon verdienen in Louisiana en – na zijn riskante verhuizing – in Tennessee.

Waarom hij de aandrang had om die reis te maken, heeft hij nooit duidelijk gemaakt. Domme mensen die niks weten zeiden dat hij te knap voor Louisiana was, en te slim. Algauw kleeedde hij zich op zondag als een koning, en hij had een open, lachende manier van doen, waardoor hij mensen voor zich innam en de slavenjagers hem meestal ongemoeid lieten. In de ogen van een slavenjager was geen enkele mens vrij. En West-Tennessee was doorgaans niet zo dol op het begrip ‘vrij’. Hij kon niet het stadje Paris in gaan als hij daar zin in had. Dan zou hij de zweep krijgen en erger, net als nu. Hij moest een bonafide briefje van iemand hebben, waarop stond dat die ijzer of zoiets nodig had. Met zijn oven en zijn smidsaambeeld maakte hij spijkers en hoefijzers. Dat aambeeld had hij door het hele land achter zich aan gezeuld, op een karretje met wielen – voor hem geen Mississippi-rivier. Dat kostte vier weken. Hij vestigde zich in een keet aan de rand van het landgoed van de familie Littlefair, omdat hij overduidelijk bruikbaar voor hen was. Hij nam de weldaad van zijn kunde overal mee naartoe.

Dat was de legende van mijn pa.

Volgens hemzelf kwam hij mijn moeder een keer toevallig tegen. De liefde is dol op toevallige waarnemingen, en zo verging het hem ook. Hij wist niet beter dan voor haar te vallen. Ik geloof dat zij in haar uiterste jeugd het mooiste meisje in Paris was. Klein, welgevormd en met een lief karakter en goed van vertrouwen. Dat heeft ze mij verteld, en ik geloof het graag. Mijn vaders blik viel op haar en de teerling was geworpen. *Alea jacta est*, zoals Caesar zei. Ze liep tussen de velden en het huis, met een rode doek vol broodjes bij haar middel. Het was niet zijn schuld dat hij zijn gereedschapstas neerlegde en beleefd vroeg wie ze was. Dat zei ze hem. Goed. Maar wat kon hij anders? Hij had het te pakken. Ze was een huisslavin op het landgoed Littlefair, dat een grote onderneming was met tabak, en ook honing-

bijen, en vele hectaren aan tarwe, en dat vaak een dringende reden had om er een smid bij te halen. Daarom had hij zich daar gevestigd, mogen we aannemen. Hij was een vrij man, maar wist hoe het was om te zijn zoals zij. In Louisiana waren er ook volop slaven. En elke dag die zomer regelde hij dat hij bij haar langsging, en met het grote enthousiasme van de liefde veroverde hij haar hart. Niet dat ze ook maar twee minuten per dag vrij had om dat te laten veroveren, maar hij wist de hofmakerij erin te persen. En hoewel hij in een slechte positie verkeerde om naar haar hand te dingen, was hij zo iemand dat hij langsging bij kolonel Littlefair. Hij liep even stoutmoedig naar binnen als wie dan ook dat ooit heeft gedaan. Het grote oude huis met zijn weidse houten vloeren en het kletterende geluid van zijn laarzen met in de zool geslagen spijkers hielden hem niet tegen. Overal waren er oude, in leer gebonden boeken die de vader van de kolonel vast had gekocht om het huis wat smoel te geven. Glanzende meubelstukken. Kroonluchters met hun gevangen scherven zonlicht.

Hij had erop gelet zijn beste schoenen en zijn netste broek aan te doen.

En hij ging naar binnen, naar Littlefair, die in een grote lederen fauteuil bijna plat onderuit lag vanwege zijn stijve hoge laarzen en zijn ronde buik, en vroeg om mijn moeder, die pas achttien jaar oud was en grote waarde had.

‘Nou, kolonel,’ zei hij, ‘mijn naam is Chas Bouguereau en u kent mij wellicht van mijn huisje bij de bosrand. En ik heb verdomde veel werk voor u gedaan en ik ben verliefd op Cissy, uw tweede huisslavin, volgens mij is dat zo, en ik vroeg me af of u bereid was haar van de hand te doen.’

Misschien is er nog veel meer gepraat eer dit punt was bereikt, maar ik pak het wat strakker in.

‘Dat ben ik,’ zei de kolonel, die weliswaar krachtig was, maar ook zeer klein van stuk, want de Littlefairs waren bijna dwergen, sommige van de mannen, ‘als jij me duizend

dollar betaalt.’ Daarbij verschoof hij op de oude stoel, waardoor die kraakte. Of misschien kraakte de kolonel zelf.

‘Hm, dat is een hele smak geld,’ zei mijn vader. Eigenlijk heette hij Charles, maar Chas vond hij best.

‘Het is niet aan mijn aandacht ontsnapt,’ zei de kolonel, met een afschuwwekkende knipoog, ‘dat ze drachtig is, dus ik zou het kind in rekening kunnen brengen, maar dat zal ik laten omdat ik, zo helpe mij God, een billijk man ben.’

‘Goeie genade,’ zei mijn vader en bloosde zo rood als een roos. En inderdaad, op een mooie dag eerder die zomer, toen de hitte op alles neerdrukte, had mijn vader zich op het verste weiland neergevlijd met mijn mooie moeder en niemand kreeg een prijs als hij raadde wat daarvan het gevolg was. Dat was onderdeel van mijn vaders vurige verlangen om met haar te trouwen. De kolonel zou hem dus zijn eigen kind in rekening hebben gebracht. Of kinderen. Mijn moeder zei vroeger altijd dat de oude kolonel een romantisch soort man was, en veel schilderijen vol liefdesverdriet had, en een aanhanger was van de dichter Tennyson met zijn huilerige gedichten, en dat hij zich daarom inspande om te helpen; toegegeven, een zeer geringe inspanning. De kolonel stond ook bekend als moordenaar.

Daar kwam bij dat hij waarschijnlijk de vader van mijn moeder was.

‘Zou ik dat met smeedwerk kunnen verdienen, wat zegt u daarvan?’

‘Ik denk,’ zei de kolonel, ‘dat contante bankbiljetten zullen volstaan.’

Mijn vader zag Cecilia Littlefair niet eens bij dit alles. Zij was verdiept in haar bezigheden ergens in het oude huis. Toen vertrok hij. Hij probeerde te bedenken hoe hij aan duizend dollar kon komen, want dat was pakweg zeven jaar loon, of nog meer.

Op dat moment was mijn vader natuurlijk zeer bekend waar hij woonde, dus nam hij de voorzorg om zo'n honderdvijftig kilometer verderop ten westen van Paris te reizen, zich boom voor boom een weg te banen door het dichte bos, terwijl hij beren meed, en vond daar een kleine, rustige bank, in een of ander oord, ik ben de naam van het stadje vergeten. Een van die stadjes waar ze whisky maakten. Voor mijn geestesoog zie ik hem tussen de bomen vandaan stappen. Met zijn netste broek aan en de geharde blik van een smid.

Hij liep naar binnen met een kort geweer, iets groter dan een damespistool. Hij liep gewoon naar binnen. Misschien was het beter geweest een uitvoeriger plan te hebben. En een groter geweer. Er zat daar een bankbediende, zoals hij later aan mijn moeder heeft beschreven, met een wolk wit haar, en naast hem zat een jong gekleurd meisje dat de bankbiljetten waste. Op het boerenland werden bankbiljetten erg vies.

Mijn vader richtte het geweertje op de bediende en vroeg om geld. Hij heeft het vast heel vriendelijk gevraagd, want om een of andere reden was de bediende niet erg verontrust.

'We krijgen hier niet vaak gekleurde bankrovers,' zei hij. 'Sterker nog, ik geloof niet dat we er ooit een hebben gehad. Wat zeg jij ervan, Maisie?'

Maisie was het meisje dat de biljetten waste. Ze zweeg. Misschien was zij minder gerust op het geweer.

'Hoe dan ook,' zei de bankbediende, 'we hebben hier doorgaans niet veel geld en alle lonen van de destilleerderij zijn gisteravond uitgekeerd en we bewaren hier geen goud of bankbiljetten.'

'Ik heb maar duizend dollar nodig,' zei mijn vader op zijn redelijkste toon.

'Duizend dollar,' zei de bediende. 'Dat is een regelrecht fortuin. En dat hebben we sowieso niet.' Toen stak hij zijn kin vooruit en krabde er met zijn linkerhand aan. 'Dat is wel een erg precies bedrag. Waarom heb je juist zoveel nodig?'

Hij hield zijn hoofd belangstellend schuin.

‘Dat zou ik u kunnen vertellen,’ zei mijn vader in zijn versie van dit alles, vlak voor zijn dood, ‘maar het zou uw inzicht niet vergroten.’

Ik neem aan dat hij niet gewoon kon zeggen: ik heb het nodig om een vrouw te kopen op wie ik mijn hoop heb gevestigd. Want dan zou hij zich laten verleiden tot de ingewikkelde details.

Toen verschenen er twee kerels met baarden uit het kantoor van de sheriff ernaast en mijn vader was zo verstandig om niemand dood te schieten, en ze grepen hem ruw vast en gooiden hem in de gevangenis. Volgens mij hebben ze zijn kaak gebroken. Toen het tijd was voor het bezoek van de rondreizende rechter, berechtte die mijn vader, met blauwe plekken en al, en ze zouden hem naar het oosten sturen, naar Nashville, om hem daar op te sluiten in de grote gevangenis, maar een stel stadsbewoners brak in en wou mijn vader een straf opleggen die hun goedgevonden. Dat stoorde de rechter ook niet erg. Ergens in de twee zenuwslopende dagen dat hij in de cel verbleef, ging Maisie, het kleine biljettenwasmeisje dat het hele ontroerende verhaal had aangehoord en natuurlijk zelf een gekleurd meisje was, op pad en haalde mijn moeder erbij. Mijn moeder had al een dikke buik, ook al was ze nog niet heel ver op streek – de eerste aanwijzing dat het een tweeling kon zijn. Dat wil zeggen ikzelf en mijn zus Rosalee, die daarom allebei in dit verhaal zitten, al is het in de huid van onze moeder.

De rechter was zo vriendelijk om hun een soort zegen te geven, die mijn moeder altijd een echt huwelijk noemde, maar hoe kon het dat zijn? Ook al kon ze erg overtuigend zijn, dat is waar. Dat is beslist hoe ik me haar herinner. En nadat hij ze zo’n beetje in de echt had verbonden, maar waarschijnlijk niet, leverde hij mijn vader weer uit aan de stadsbewoners en hingen zij hem op aan een zwartewalnootboom.

Toen de kolonel dat allemaal hoorde, was hij bedroefd en had hij spijt van zijn eigen rol erin. Het knaagde aan zijn zelfrespect, hoewel hij daar waarschijnlijk ruim van was voorzien. En toen zijn buurman, de oude Luther Magan, een huisslavin nodig had, verkocht de kolonel mijn moeder voor twaalfhonderd dollar, vanwege de bonus die op komst was, en hoopte er geen verdriet en leed meer van te hebben.

En zo zijn wij, mijn zus Rosalee en ik, op het landgoed van de familie Magan beland, het voornaamste geluk tot dusverre in dit tragische verhaal.

Je moet een man bewonderen die zo veel van een vrouw hield dat hij niet kon doorlopen, zich met zijn eigen zaken bemoeien en haar vergeten, maar bijna blij was voor haar te sterven.

Ook al geloof ik niet alles wat ik over hem heb gehoord, ik hou net zoveel van legendes als iedereen. Om een bijbel te maken heb je geen waarheid nodig.

In die lang vervlogen tijden stond de familie Magan erom bekend dat ze volop geld had, en zelfs als dat niet waar was, was het genoeg dat de mensen het geloofden. Vóór de oorlog was krediet koning. De oude Luther Magan had absoluut geen twaalfhonderd dollar bij de hand, dus daarom tekende hij een ruilovereenkomst waarin stond dat hij de familie Littlefair moest bijstaan tijdens de oogst of andere drukke jaargetijden, en ook bij eventuele gewelddadige zaken waarbij geweren nodig waren, allemaal van dat soort dingen. En hij moest trouw een tiende van elke oogst afdragen,

appels, tabak of tarwe, wat het ook was dat Luther dat jaar op het land verbouwde. Dat eerste jaar waren het appels, maar op appels kun je niet bouwen. Grond is sneller uitgekeken op appels dan een kind in de overvloed van het najaar, en dan moest je dwars door de boomgaarden heen ploegen, waarbij je erop lette dat je de wortels er niet uit trok, zodat je tarwe kon verbouwen. En de futloze appels die in het najaar vielen mochten in de aarde wegrotten, om die pit te geven.

Boerderijen in West-Tennessee waren een listige beproeving voor hun boeren, maar ondanks alles zit het oude huis van de familie Magan in mijn hart als thuis.

Aangezien mijn moeder niets was, zouden wij, Rosalee en ik, ook niets zijn, en we wisten niet beter. We waren op de gewone manier geboren en niemand herinnert zich dat van zichzelf. Vraag me niet waarom mijn moeder me Tennyson heeft genoemd, de klank zal haar hebben aangestaan. Rosalee was een naam die ze volgens mij uit de lucht heeft geplukt. De vroedvrouw was de oude Miss Jasmin. Het was een vriendelijke, sterke vrouw met een grote schoot. Het merendeel van de dag zong ze, en als het aan haar lag onderbrak ze dat nooit om te praten. Ze heeft honderd baby's de wereld in gezongen.

Algauw groeiden we op en deden we dingen die beklifden in de herinnering.

Ik herinner me mijn moeders rode doeken waarin haar kronkelende haar was gewikkeld. Als je op haar schoot zat, die knokiger was dan die van Miss Jasmin, had ze een manier om je oren te strelen die heel fijn was. In de overdekte doorgang tussen de kamers, wanneer de zomerhitte moordzuchtig gestemd was. Baby's zijn dolgraag bij hun moeder omdat zij de eerste geur op aarde is, en daarbovenop komen natuurlijk de warmte en de zachte armen, en de slaapliedjes en de zoenen. Een zoen van iemand die niet eens opmerkt dat ze je zoent is de beste – moederlijke zoenen.

Vanaf mijn tweede jaar ontsnapte echt niets aan mijn aandacht. Natuurlijk had een kind de plicht amok te maken en dat deden we braaf. We wisten niet wat we moesten zijn en doen, en daarom haalden we evenveel kattenkwaad uit met Luther Magan als met iedereen – en het allerliefst met zijn vrouw Constantia. Ik kan haar stekelige lach nog steeds horen. We waren als ratten in haar provisiekast, die alles opvraten wat we konden vinden. Als we zoetigheid vonden, kon je daar net zo goed het grafschrift van schrijven. Hoe tenger en dergelijke mijn moeder ook was, ze schroomde nooit om ons af te ranselen wanneer we stout waren. Ze pakte de zweep en probeerde onze huid te scheiden van onze botten. We schreeuwden en jankten. Ik herinner me dat de misdaad een keer bestond uit een paar gestolen appels, uit zijn boomgaard, en dat Luther Magan aandrang had haar tegen te houden.

‘Ze zijn nog maar klein,’ zei hij.

Nee, ze liet zich niet tegenspreken. Het bloed droop van ons af.

Luther Magan was anders dan sommige mannen, hij geloofde niet dat afranselen de remedie tegen alle slechtheid was. Hij had een bescheiden fatsoen. West-Tennessee was ruim voorzien van moordzuchtige zielen. Zelfs een klein jongetje voelt het als een hart goed is. We konden net zo goed door bekenden als door vreemdelingen worden doodgeslagen. Rosalee was zo dun en klein dat ze zelf nog maar een rietje was.

Er was een jonge advocaat die Briscoe heette. ‘De advocaat Briscoe’ werd hij doorgaans genoemd, en als hij een voornaam had, heb ik die nooit gehoord. Nee, dat klopt niet, veel later heb ik die wel gehoord. Maar hij was een verheffende mens, en hoewel de wereld nog in ongelukkige tijden verkeerde, had hij voor ons kinderen een wekelijks schooltje ingericht. Het was een hutje dat aanleunde tegen waar wij sliepen. Hij stapte er elke vrijdag binnen nadat zijn werk en

ons werk was gedaan en dan leerde hij ons lezen, schrijven en rekenen, en soms zelfs de wetten van het land. Mijn moeder dacht dat hij een engel was die uit de hemel was neerge-daald, en soms werd ze duizelig bij de gedachte aan wat hij voor ons deed. Ik geloof dat hij toen nog erg jong was. Een wonder toen, en een wonder nu, als je erover nadenkt.

Zo leer je over goed en kwaad als je een klein mensje bent. Je onderscheidt dingen. Je onderscheidt het kwaad en je onderscheidt goedheid. En trouwens, goed of kwaad, lezen, schrijven en rekenen of niet, algauw nam de hele storm van de arbeid je in beslag, steeds meer, en begon je daarin te verdwijnen, en werd je bij zonsopgang moe wakker en viel je als een lijk neer op je stromatras als de duisternis de aarde verzwolg. Die brute herhaling bevatte geen lering. Het was een duisternis die je kon uitgummen, zoals de wolken deden met de flikkerende maan.

Mijn moeder was niet op haar achterhoofd gevallen en wist dat ze Rosalee dicht bij huis moest houden. Ze wist dat ze haar wegwijs moest maken in de keuken: hoe je borden naar binnen droeg voor mensen die dineerden, en 's zomers de gammele kamerwaaier bediende om de bijtende zwarte vliegen uit te bannen, en hoe je vloeren poetste met dweilen rond je knieën, en hoe je van stompjes nieuwe kaarsen maakte, en honderd andere klusjes. Soms sloop Rosalee weg naar het bos, overdonderd door al dat onderwijs. Ik heb nooit een meisje gekend dat zo gelukkig was tussen eenzame bomen.

Wij 'dineerden' niet, we werden gevoederd uit een kleine trog, wij tweeën, net als de varkens. Rosalee werd regelmatig gewassen en de luizen werden met een ivoren rasp van haar huid gekamd. Ik stonk een uur in de wind.

De familie Magan leefde niet op stand en hun huis was bescheiden. Het leek in niets op de stijl van de familie Little-

fair, met hun chique zuilen en hun zilveren bestek en de schilderijen van voormalige Littlefairs, dermate aangetast door ouderdom en vocht dat de gezichten zwart waren geworden in hun omlijsting. Ondanks hun uiterlijk vertoon waren het in wezen moordzuchtige lui. De oude kolonel had eens met een zweep een man vermoord, een kleerkast van één meter tachtig die Missouri Colhoun heette, in een koeienstal met kinderkopjes. De Magans hadden altijd maar één volwassen man die op de velden werkte, de oude Socrates, plus Miss Jasmin, en mijn moeder om de kamers schoon te maken. Mijn moeder was blind aan één oog en met het andere zag ze niet goed, net als generaal Moses, maar schoonmaken kon ze prima. Alleen die ene man, Miss Jasmin, mijn moeder, en wij. Toch was dat een grote rijkdom aan mensen, aan zielen.

Mrs Constantia woonde in een stoel met wielen. Haar ledematen werkten niet en haar iele stem vloog door het kleine huis, zei Luther om dit te doen en mijn moeder Cecilia om dat te doen, en in die zin was ze vrij koninklijk. Voor grote mensen bracht ze het geduld niet op dat ze voor de kleintjes wel had.

Nu zou ik gaandeweg de nieuwe man worden, en het werk dat we hadden, voornamelijk tabak verbouwen, was even ellendig voor Luther en zijn zoon Elijah – we noemden hem altijd Lige – als voor ons. Tabak maakt zijn eigenaars tot slaaf. Je hebt nooit zulke gruwelijke arbeid gezien. En wij vonden twaalf uur aaneen werken, van de ochtendschemer tot de avondschemer, normaal.

Op mijn negende was ik zo sterk dat de mensen vergaten dat ik een kind was.

Eigenlijk ben ik nooit echt een kind geweest. Een oude sok van Luther was mijn speelgoed. Een stukje krom metaal van de draaibank kan van alles en nog wat voorstellen. Een kind kan uit een sok een wonder scheppen, en geen sok was ooit zo geliefd of zei zulke verstandige dingen in het donke-

re deel van de dag, voor de slaap ons opeiste. Met een sok in je zak kun je de hele dag tabak snijden zonder dat er ooit een gat in het gesprek hoeft te vallen.

‘Oude sok,’ zei ik dan, ‘het is een ontiegelijk warme dag en ik ben heel blij met je gezelschap.’

‘Ik denk er hetzelfde over,’ zei de sok dan.

Als kind heb ik nooit twee sokken gehad. Ik heb ook nooit een paar schoenen gehad, en wat ik niet kende miste ik niet. Lige heeft me verteld dat hijzelf als kind op blote voeten liep. Wat kon zijn voeten deren? Wij waren mensen van West-Tennessee.

Op zondag zette Luther Magan ze allebei op zijn kar, zowel zijn kreupele echtgenote als Lige, en reed hen naar de kerk. Dat noemde hij ‘de hort op gaan’. Ze gingen nooit langs bij de familie Littlefair voor de grote bals, of bij de familie Petrie, omdat die een andere politiek aanhingen.

We noemden Luther meestal ‘meester’ en Lige noemden we ‘Lige’. Wanneer de advocaat Briscoe Rosalee en mij les gaf, stak Lige soms zijn gezicht door de deur om te leren, ook al was hij volwassen, omdat hij nooit echt onderwijs had gevolgd. Hij stond ervan versteld hoe moeilijk rekensommen waren die Rosalee op haar zesde makkelijk vond, en die hij onder de knie probeerde te krijgen. Ik weet nog dat zijn gezicht rood aanliep van zijn pogingen om een bepaald begrip te snappen.

‘Staartdelingen, wie heeft die uitgevonden en waarom, waarom?’ jammerde hij dan, al wist hij goed hoe bruikbaar ze waren in het oogstseizoen. We lazen uit dezelfde boeken en zongen dezelfde liedjes en vloekten dezelfde vloeken. Lige en ik waren natuurlijk geen vrienden. In al mijn jonge jaren heeft Lige nauwelijks een woord tegen me gezegd. In zijn ogen was ik volgens mij niet meer dan een paar groeiende handen, en niet vanwege wat ik was, maar omdat hij vele jaren ouder was. Een kloof zo breed als de Mississippi.